

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Perustehtävä

Koulutusliikelaitoksen tehtävänä on hoitaa ja vastata toisen asteen koulutuksen lainsäädännössä ja järjestämislupapäätöksissä koulutuksen järjestäjälle sekä kuntalaissa kunnalliselle liikelaitokselle määrätystä tehtävistä.

Toimintaympäristön muutos

Lasten ja nuorten sekä työikäisen väestön vähentyminen, useiden alojen työvoima- ja osaajapula sekä yrittäjien ikääntymisen vaikutukset luovat haasteita koulutusten tarvelähtöiselle toteutukselle. Toisaalta investoinnit tuovat alueelle uutta työtä ja elinvoimaa sekä tulevaisuuskoaa.

Vuoden 2026 alussa voimaan astuvan ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistuksen vaikutukset jatkossa saatavan valtionosuusrahoituksen määrään ovat toistaiseksi vielä arvailujen varassa. Suuntaa-antavaa tietoa on kuitenkin saatavilla aiempiin rahoituspäätöksiin pohjautuvien laskelmien ja simulaatioiden perusteella. Tällä hetkellä arvio on, että vuonna 2026 Kainuun ammattiopiston rahoitus vähenisi edelleen joitain satojatuhsia.

Vuodelle 2026 on valmistelussa Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen hallinnollisen rakenteen mahdollinen purkaminen. Mikäli muutos toteutuu, on tärkeää varmistua siitä, että toisen asteen koulutuksen toteutus ja kehitys jatkuu kaupunkiorganisaation uusissa rakenteissa laadukkaana, ja ilman että muutos vaikuttaa negatiivisesti oppilaitosten hyvään perusarkeen.

Talousarvion perustelut

Vuonna 2024 päätetyt ammatillisen koulutuksen valtionosuusleikkaukset kohdistuivat Kainuun ammattiopistoon n. 1,5 miljoonan suuruisena. Leikkauksen vaikutukset ovat näkyneet vuoden 2025 aikana monin tavoin, myös henkilöstön vähentämisenä. Jatkossa on tarpeen tarkastella aiempaa painokkaammin sitä, että saatava rahoitus suunnataan tarvelähtöisesti koulutusaloille, joilla on vetovoimaa ja jotka työllistävät. Taloudellinen vastuullisuus edellyttää kriittistä tarkastelua omaa toimintaa kohtaan. Tavoite on tehdä laadukkaasti ne asiat, joita päätetään jatkossakin tehdä. Tarvitaan pitkäjänteinen suunnitelma toimintojen jatkuvuudesta ja tarvittaessa myös mahdollisista alasajoista.

Toiminnan suunnittelussa tulee lisäksi huomioidavaksi painotukset, joilla valtiolta ohjaa jatkossa koulutuksen järjestämistä. Koulutuksen järjestäjän rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien enimmäismäärä niiden opiskelijoiden opiskelijavuosien osalta, jotka eivät ole oppivelvollisuuslain (1214/2020) 16 §:n nojalla oikeutettuja maksuttomaan koulutukseen, on OKM:n päätöksen mukaisesti vuonna 2026 Kainuun ammattiopistossa 1232. Rahoitusta aikuisten kouluttamiseen tulee siis enintään tälle opiskelijavuosimäärälle. Painopiste siirtyy siten ensimmäistä tutkintoa suorittaviin ja ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen osuus vähenee.

Lukiokoulutuksen valtionosuusrahoitus on lisääntynyt, mikä on näkynyt Kajaanin lukion taloudellisen tilanteen myönteisenä kehityksenä. Kuitenkin lähivuosina näköpiirissä oleva ikäluokkien merkittävä pieneneminen vaikuttaa siten, että esim. uudet henkilöstöresurssilisäykset on syytä tehdä harkiten ja suunnitelmallisesti.

Talousarvion valmistelussa on otettu huomioon yleinen kustannusten nousu ja kunta-alan palkkaratkaisut. EU-hankkeisiin liittyen koulutusliikelaitoksella on menossa suurehkoja investointeja mm. teknologia-alan koulutuksiin liittyen. Suunnitelman mukaisia investointeja rahoitetaan rakennerahasto-ohjelmilla ja omarahoitussuukia katetaan kehittämisrahastosta. Kehittämisrahastoa on suunniteltu käytettävän myös muuhun kehittämiseen ja esim. lukion vanhojen luokkalusteiden uusimiseen.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä talouden sopeuttamissuunnitelmassa vuosille 2023-2026 on koulutusliikelaitokselle asetettu yleinen henkilöstösäästö tavoite 270 000 €, josta vuoden 2025 tavoite on ollut 180 000 € ja vuoden 2026 tavoite on 45 000 €. Sopeuttaminen on huomioitu talousarviovalmisteluissa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2026
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko 4 % (30 000 €)
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	Ylijäämä ennen varauksia > 0 euroa

Johtokuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2026
------------------------	---------	--------------

Elinvoima ja osaaminen

KAO: Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai siirtyvät jatko-opintoihin.	Osuus tutkinnon suorittaneista opiskelijoista, jotka ovat työllistyneet, yrittäjinä tai jatko-opinnoissa 1v valmistumisen jälkeen.	Valmistunut opiskelija on töissä, yrittäjä, opiskelijana tai yrittäjänä opintojen jälkeen > 80 %. (Tiedot saadaan noin 2 vuoden viiveellä)
Lukio: Opiskelijat jatkavat opintojaan tai työllistyvät opintojen päätyttyä.	Lukion opiskelijoiden sijoittuminen valmistumisen jälkeen.	Valmistuneista on jatko-opinnoissa tai töissä useampi kuin 83 % (Tiedot saadaan noin 2 vuoden viiveellä)

Lapset ja nuoret

KAO: Kainuun ammattiopiston opiskelijat viihtyvät ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opiskelijoiden päättökyselyn Suositteletko oppilaitosta? kysymyksen vastaus - keskiarvo asteikolla 0-10.	> 8,5
Lukio: Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota muille -kysymys	Opiskelijakyselyn Voin suositella Kajaanin lukiota muille keskiarvo asteikolla 1-5.	> 4,25

Kestävä kehitys

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	Keke-sertifiointi toimii kattavasti arjessa.	Keke-toiminta etenee kehittämissuunnitelman mukaan (OKKA-säätiö).
--	--	---

Tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2024	Ennuste 2025	Tavoite 2026	Tavoite 2027	Tavoite 2028
KAO: Yhteishaun hakijat.	558	627	560	560	560
Lukio: Yhteishaun hakijat.	201	213	195	185	185
KAO: Jatkuvan haun hakijat.	1995	1900	1950	1950	1950
KAO: Tutkintojen määrä.	1168	1100	1050	1050	1000
Lukio: Ylioppilastutkinnon suorittaneet.	168	173	170	170	168
KAO: Tutkinnon osien määrä.	9174	9150	8700	8700	8300

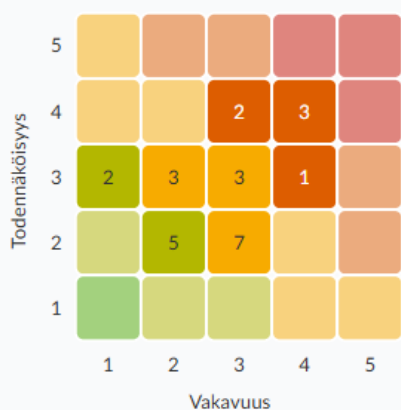
20 – 25 Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

10 ensimmäistä merkittävää riskiä Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

☐	Kohde	Riskialue	Riski	RL ↓
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Organisaatiossa etenkin johdon ja asiantuntijoiden varahenkilöjärjestelmä on haavoittuvainen. Osaaminen ja vastuut ovat yksittäisten ihmisten varassa.	16
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Kainuun ja Koillismaan väestökehitys vaikuttaa toimintaedellytyksiä heikentävästi.	16
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Oppilaitosten kokonaisturvallisuuden hallinta vaatii kehittämistä.	16
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Osan kiinteistöistä heikko kunto ja sisäilmaongelmat.	12
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Työn määrä ja vaativuus voi aiheuttaa osalle henkilöstöä jaksamisen haasteita.	12
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen heilahtelut ja ennakointi.	12
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kiinteistöjen määrä ja käyttöaste ei ole taloudellisesti kannattavalla tasolla.	9
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Tietohallinnon organisoinnin vaikutukset kokonaisuuden hallintaan ja kustannuksiin.	9
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Osaavan työvoiman saatavuus.	9
☐	Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Yhtenäistä hätätiedotuskanavaa ei ole, jolla tavoitettaisiin kaikki eri kiinteistöissä olevat henkilöstö- ja opetusryhmät.	6

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Sopimushallinta	Kaikkia sopimuksia tarkastellaan systemaattisesti kerran vuodessa ja sopimuksittain sopimuksiin tallennettuina hälytysajankohtina. Sopimuksen toteutumista seurataan arjen toiminnassa. Sopimushallinnan käytänteitä vakiinnutetaan suunnitelmallisesti.
Taloussuunnittelu	Talouden suunnittelu perustuu opiskelijamäärien sekä valtionosuuksien ja liiketoiminnan muiden tuottojen arviointiin ja seurantaan. Talousarvion toteutumista suunnitelman mukaan seurataan kuukausittain.
Talousraportointi	Taloutta ja tavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain johtoryhmässä. Taloudesta raportoidaan myös johtokunnalle. Yhteistyö kaupungin talouspalveluiden kanssa on keskiössä talouden seurannassa. Tulosvastuullisuutta korostetaan edelleen tulosityksikkötasolle.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeet hallinnoidaan rahoittajakohtaisten järjestelmien lisäksi kaupunginkonsernin Laari-järjestelmässä. Hanketuloutukset huolehditaan ajantasaisesti maksatushakemusten ja hanketoimien toteutumisen perusteella. Liikelaitoksen kehittämistiimi kokoontuu säännöllisesti käsittelemään uusia hankeaihoita, rahoitushakuja, hankehakemuksia ja saatuja päätöksiä. Liikelaitoksen sisäiseen kehittämiseen käytetään kehittämisrahastoa johtokunnan hyväksymän käyttösuunnitelman mukaisesti.

Valvonnassa kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Kaupungin hallintosääntö ja liikelaitoksen toimintasääntö sekä prosessikuvaukset ohjaavat ja sujuvoittavat päätöksentekoa.

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	342,8	321,7	323	320	320

TULOSLASKELMAOSA 1000€	TP 2024	MTA 2025	TA 2026 JK	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	6 155	7 013	7 703	7 700	7 689
Liiketoiminnan muut tuotot	2 076	1 748	1 698	1 739	1 781
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	35 871	34 534	34 507	33 990	33 650
Materiaalit ja palvelut	-12 926	-12 354	-13 042	-12 912	-12 783
Henkilöstökulut	-23 379	-23 279	-23 368	-23 181	-23 135
Poistot ja arvonalentumiset	-1 172	-948	-770	-803	-721
Liiketoiminnan muut kulut	-6 402	-6 362	-6 268	-6 193	-6 138
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	222	354	459	340	343
Rahoitustuotot ja -kulut + (-)	-31	-33	-31	-31	-31
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	191	321	428	309	312
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	191	321	428	309	312
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	485	223	-31	485	485
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	191	733	795	250	250
Poistoeron, var., rahast. lis(-)/väh(+)-yht.	676	956	764	735	735
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	867	1 277	1 192	1 044	1 047

RAHOITUSOSA 1000 €	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta	1 363	1 269	1 198	1 111	1 033
Liikeliiketoiminta / alijäämä	222	354	459	340	343
Poistot ja arvonalentumiset	1 172	948	770	803	721
Rahoitustuotot ja -kulut	-31	-33	-31	-31	-31
Investointien rahavirta	-789	-482	-835	-500	-500
Investointimenot	-858	-1 256	-835	-500	-500
Rahoitusosuudet investointimenoihin	69	774			
Toiminnan ja investointien rahavirta	574	787	363	611	533
Rahoituksen rahavirta	-574				
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	787	363	611	533

INVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Investointimenot yhteensä	-789	-482	-835	-500	-500
Investointimenot	-858	-1 256	-835	-500	-500
Rahoitusosuudet investointimenoihin	69	774			
<i>Hankkeet</i>			-400		
<i>Tietohallinto</i>			-113		
<i>Sosiaali- ja terveysala</i>			-80		
<i>Kuusamo</i>			-150		
<i>Maatalousala</i>			-15		
<i>Rakennusala</i>			-65		
<i>Media-ala</i>			-12		